

Szigeti Magyarság - Online

Island Hungarians - Newsletter - Online Version

2008. május-június - May-June, 2008

A KÖNYVTÁR...

Azt mondják, legszebb ajándék a könyv és barátaim születésnapjaira legtöbbször könyvet veszek és magam is elég gyakran kapok könyveket ajándékba.

Az elmúlt évben többször kerestem fel Victoria városának néhány könyvtárát, s eme látogatások során jutott eszembe, valamilyen ismeretlen eredetű legenda, amely szerint a majom és az ember egyideig közösen éltek, közösen fejlődtek, de egy nap az ember feltalálta az írást és az olvasást, és ettől a ponttól, a két faj sorsa végzetesen elvált egymástól. A majom nem tudta az embert követni és a majom halálosan meggyűlölte a könyvet, szerencsétlenségének és magárahagyottságának az okát. Ezért van az, ha könyvet dobunk be a majomketrecbe, azt a majmok irgalmatlan dühvel azonnal széttépik.

Az írásban, olvasásban rejlő titokzatos hatalmat azonnal megejtették a papok és ezt a tudományt féltékenyen saját maguk számára tartották fent. Legtöbb helyen, az archaikus időkben az írás jeleit, az írástudók olyan komplikálttá és bonyolulttá tették, hogy az egyszerű, munkában holtfáradt emberek annak elsajátítására képtelenek voltak és így hosszú századokon keresztül az írás-olvasás a papi kasztnak a privilégiumává vált.

Pszichológusok szerint minden írás csak jelölés, és minden olvasás: előadás. A görögök szenvedélyes színházlátogatók voltak és feltehető, hogy a színházban helyet foglaló közönség túlnyomó része nem tudott olvasni. A színház pótolta az olvasást. Az előadóművészet egyik formájában a testbeszéd helyettesíti az emberi hangot és mindannyiunkban megvan a képesség, hogy az arc mimikájából, játékaiból, fintorjaiból, a test mozgásaiból mondanivalót olvassunk ki és megértsük azok jelentését.

A modern, mai világban az olvasás háttérbe szorult, legfeljebb újságot olvas a többség, az olvasás degradálódott és az információ beszerzésének egyik módja lett. A televízió agyműködésünkre negatív hatást tesz. Amíg az olvasásnál fantáziánk és képzelőerőnk aktív szerephez jut és minél jobb a könyv, amit olvasunk, annál több gondolatot kelt bennünk és elmélkedésre készítet, a televíziónál passzívan várjuk az események kibontakozását, éppen úgy, ahogy egy moziban végignézzük a filmet. Vagyis a filmről és a videószalagról hiányzik az, amit eléggé romantikusan lírai, költői képnek nevezünk. Ezekről a fogalmakról már sokat írtak, de többnyire nem realizáljuk, hogy amire utalunk ezekkel a kifejezésekkel, az a bizonyos költői kép, az nem a prózában, vagy a versben van, hanem agyunkban keletkezik, mi hozzuk létre azokat az olvasmányok hatására.

Az írás létrehozta az írók és költők kasztját, de létrehozott az írással kapcsolatos szellemi foglalkozásokat is, hiszen tudjuk, hogy vannak esztéták, irodalom történészek és irodalom kritikusok is. Gondolom és talán nem járok messze az igazságtól, ha azt állítom, hogy eme foglalkozások művelői elsődlegesen maguk is írók, művészek, alkotók szerettek volna lenni.

Azonban volt bennük annyi önkritika, hogy felismerték a képességeikben rejlő hiányokat, abbahagyták az írást és alkotás helyett másokat és mások munkáit teszik bírálatuk tárgyává. Szóval, valahogy ezek mind félresikerült művészjelöltek az én szememben. Szükség van rájuk, mint ahogy szükség van a rendőrökre a forgalmas útvonalakon. Sajnos legtöbbjük titokban féltékeny és rosszindulatú és mindig mosolygok, ha az az eset jut eszembe, amikor egy londoni kórház folyosóján Bernard Shaw és még néhány író izgatottan várták a hírt, egy híres londoni kritikus műtétjéről. Végül az operációs terem ajtaja kinyílt és a sebész megnyugtatóan közölte, hogy a műtét sikerült és a daganat, amit kivettek, jóindulatú volt. Bernard Shaw keserűen jegyezte meg, az egyetlen valamit, ami jóindulatú volt ebben az emberben, azt is kivették....

Jean Paul Sartre egy helyen azt írja, hogy a kritikusok legtöbbje olyan ember, akikhez vajmi kegyes volt a sors. Valóban, néha írásaikon, bírálataikon keresztül valamilyen elfuserált élet feletti visszavonhatatlan keserűség és bosszúság érződik.

Valahogy emlékeztetnek Heltai Jenő egy versére, ahol ezek az egyének kutatják és keresik életük útján azt a helyet, ahol balra mentek, holott jobbra kellett volna eltérniök. Ilyen, pályát tévesztett embereknek ajánl Sartre egy nyugodt, temetői állást, vagy a műveltebbjeinek, - egy csendes zugot a városi könyvtárban. Hiszen nincs derűsebb és békésebb hely a könyvtárnál. És azért békés, mert többnyire halottak lakják. A halott szerzők könyvei, mint megannyi koporsók békésen megférnek egymás mellett, mint sírok a temetőben. Sajnos, még látogatók is elég kevesen vannak és akik ki- kihúznak egy egy kötetet a polcokról, nem sokat zavarunk. A nagy viharok, összecsapások, viták - már rég elporladtak az írók tetemeivel. Békésen megfér a polcon a hitetlen Rimbaud, a hívő és vallásos Christina Rossettivel, vagy Rousseau, a francia felvilágosultság forradalmára békésen fekszik a gyűlölködő gróf Gobineau, a fajelmélet atyja közelében.

Az idők múlásának békítő hatása tagadhatatlan. Valóban, ha arra gondolunk, hogy a polcon heverő könyvek szerzői és híveik - milyen ádáz vitákban, harcokban állottak egymással valaha, akkor csodálatos az a csend, ami a könyvtárakban honol, ahol a vitának, hangos szónak helye nincs és még egy tüsszentésre is haragosan, rosszállóan néznek fel a magukba mélyedt olvasók.

Hazai Gábor